

| Slovo/fráza                             | Stručné vysvetlenie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Vysledovateľnosť založená na blockchain | Systém digitálnej knihy, ktorý sa používa na zaznamenávanie a overovanie každého kroku v dodávateľskom reťazci potravín. V systémoch rastlinných potravín zabezpečuje transparentnosť, zabraňuje podvodom a podporuje tvrdenia o udržateľnosti prostredníctvom bezpečného sledovania údajov o pôvode, spracovaní a distribúcii.                                                                                                          |
| Biologická dostupnosť                   | Vzťahuje sa na časť látky, napríklad živiny, kontaminantu alebo bioaktívnej zlúčeniny, ktorá sa uvoľňuje z potravinovej matice v gastrointestinálnom trakte a stáva sa dostupnou pre absorpciu v čreve. Predstavuje potenciálne množstvo zlúčeniny, ktoré sa môže absorbovať do krvného obehu po trávení, ale predtým, ako sa zmeria skutočná absorpcia.                                                                                 |
| Cirkulárna biotechnológia               | Využíva prírodné procesy na premenu odpadu na užitočné produkty, čím sa zachovávajú zdroje v obeh (uzavretý cyklus).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Oběhové hospodárstvo                    | Minimalizácia odpadu prostredníctvom opätovného použitia, opravy a recyklácie zdrojov v uzavretom cykle.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Certifikované ekologické                | Produkt je vyrobený bez syntetických chemikálií, GMO alebo škodlivých pesticídov v súlade s prísnymi normami ekologického poľnohospodárstva.                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Ekologický                              | Produkt alebo postup, ktorý nepoškodzuje životné prostredie.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Flexitarián                             | Človek, ktorý sa stravuje prevažne na rastlinnej báze, ale občas do svojho jedálnička zaradi mäso alebo živočíšne produkty.                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Patogény prenášané potravinami          | Mikroorganizmy, ktoré môžu kontaminovať potraviny a pri požití spôsobiť ochorenie u ľudí. Tieto patogény sa za priaznivých podmienok môžu v potravinách množiť a produkovať toxíny alebo priamo infikovať gastrointestinálny trakt, čo vedie k ochoreniam z potravín. Medzi bežné príklady patria <i>Salmonella</i> , <i>Escherichia coli</i> (E. coli), <i>Listeria monocytogenes</i> , <i>Norovirus</i> a <i>Clostridium botulinum</i> |
| GMO                                     | Geneticky modifikované organizmy – rastliny alebo zvieratá, ktorých DNA bola zmenená s cieľom dosiahnuť špecifické vlastnosti.                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Emisie skleníkových plynov              | Emisie skleníkových plynov (GHG) sú plyny, ako je oxid uhličitý a metán, uvoľňované do atmosféry, ktoré prispievajú k globálnemu otepľovaniu a zmene klímy.                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| HPP                                     | Metóda konzervácie potravín bez použitia tepla, pri ktorej sa využíva extrémne vysoký tlak (zvyčajne v rozmedzí 100 až 600 megapascalov) na deaktiváciu mikroorganizmov a enzýmov v potravinách, čím sa predlžuje trvanlivosť pri zachovaní nutričnej hodnoty, chuti a konzistencie. Tento proces prebieha pri izbovej teplote alebo v jej blízkosti, čím sa zachovávajú vlastnosti čerstvých potravín bez použitia tepla.               |

# Slovník

| Slovo/fráza                  | Stručné vysvetlenie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Normy IFS                    | Medzinárodné normy IFS sú celosvetovo uznávané certifikáty, ktoré zaručujú bezpečnosť, kvalitu a súlad s predpismi v dodávateľských reťazcoch. Pre malé a stredné podniky v sektore rastlinných produktov certifikácia IFS zvyšuje dôveru, transparentnosť a prístup na trh.                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Organoleptické vlastnosti    | Senzorické vlastnosti látky, najmä potravín alebo nápojov, ktoré vnímajú zmysly chuti, čuchu, zraku, hmatu a niekedy aj sluchu. Medzi tieto vlastnosti patria charakteristiky ako chuť, vôňa, farba, konzistencia a vzhľad, ktoré spoločne ovplyvňujú vnímanie a prijatie zo strany spotrebiteľa.                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Permakultúra                 | Holistický systém poľnohospodárskeho dizajnu, ktorý napodobňuje prírodné ekosystémy s cieľom vytvoriť sebestačnú produkciu potravín s nízkym dopadom na životné prostredie. Kladie dôraz na biodiverzitu, zdravie pôdy a minimálne vonkajšie vstupy, čo je v súlade s udržateľnými postupmi založenými na rastlinách.                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Tlakový SAS                  | Pokročilá extrakčná technika, ktorá kombinuje použitie superkritických tekutín – najčastejšie superkritického oxidu uhličitého – s bežnými rozpúšťadlami s cieľom zvýšiť účinnosť extrakcie bioaktívnych zlúčenín, kontaminantov alebo iných cieľových látok z pevných alebo kvapalných matric. Superkritická tekutina pôsobí ako rozpúšťadlo alebo spolurozpúšťadlo za špecifických teplotných a tlakových podmienok, čím zlepšuje rozpustnosť, prenos hmoty a selektivitu, pričom sa pracuje pri relatívne nízkych teplotách, ktoré pomáhajú zachovať tepelne citlivé zlúčeniny. |
| Vertikálne poľnohospodárstvo | Pestovanie plodín vo vrstvách, často s využitím kontrolovaného prostredia (CEA). Umožňuje celoročnú produkciu rastlinných potravín s efektívnym využitím priestoru, vody a energie, čo ho robí ideálnym pre udržateľnosť v mestách.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |